

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTS

4121

Rīgā 2012.gada 29.oktobrī

Saeimas Prezidijam

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 65.pantu pagodinos jums nosūtīt izskatīšanai likumprojektu „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā” (atbildīgā amatpersona – Edgars Pastars, 67092158, edgars.pastars@president.lv).

- Pielikumā: 1. Likumprojekts uz 2 lp.
2. Likumprojekta anotācija uz 6 lp.

Ar cieņu

Valsts prezidents

Andris Bērziņš

Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā

Izdarīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā šādus grozījumus:

1. Izteikt 201.⁴⁴ panta tekstu šādā redakcijā:

„Par klajas necieņas izrādīšanu Latvijas valsts karogam, valsts ģerbonim, valsts himnai, Vidzemes, Latgales, Kurzemes vai Zemgales ģerbonim —

uzliek naudas sodu līdz piecsimt latiem.”

2. Izteikt 204.¹⁵ panta tekstu šādā redakcijā:

„Par ģerboņu reģistrā neregistrēta ģerboņa lietošanu —
uzliek naudas sodu valsts vai pašvaldības iestādes vadītājam līdz piecdesmit latiem.

Par ģerboņa lietošanu bez tā īpašnieka atļaujas —
uzliek naudas sodu fiziskajai vai juridiskajai personai līdz piecdesmit latiem.

Par valsts ģerboņa, Vidzemes, Latgales, Kurzemes vai Zemgales ģerboņa vai ģerboņu reģistrā reģistrēta pašvaldības ģerboņa lietošanas noteikumu pārkāpšanu —

uzliek naudas sodu fiziskajai personai līdz simt latiem, bet juridiskajai personai vai valsts vai pašvaldības iestādes vadītājam – līdz divsimt latiem.

Par likumā paredzētajā kārtībā neapstiprinātas atribūtikas ar valsts ģerboni izgatavošanu, izplatīšanu vai lietošanu saimnieciskās darbības ietvaros —

uzliek naudas sodu fiziskajai personai līdz simt latiem, bet juridiskajai personai – līdz divsimt latiem.

Par valsts ģerboņa, Vidzemes, Latgales, Kurzemes vai Zemgales ģerboņa vai ģerboņu reģistrā reģistrēta pašvaldības ģerboņa lietošanu, maldinot par tā lietotāja juridisko statusu, —

uzliek naudas sodu fiziskajai vai juridiskajai personai līdz divsimt latiem.”

3. Aizstāt 210.panta pirmajā daļā vārdus un skaitļus „un 202.—204.pantā” ar skaitļiem un vārdiem „202.—204. un 204.¹⁵ pantā (izņemot tā pirmo daļu)”.

4. Aizstāt 214.panta pirmajā daļā skaitļus un vārdu „204.¹⁵ pantā” ar skaitļiem un vārdiem „204.¹⁵ panta pirmajā daļā”.

Valsts prezidents

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop at the top and a long, thin vertical stroke extending downwards.

Andris Bērziņš

Likumprojekta
„Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā”
ANOTĀCIJA

1. Kādēļ likums ir vajadzīgs?

1.1. 2011.gada 28.decembrī, pamatojoties uz Satversmes 65.pantu, Saeimā izskatīšanai tika iesniegts likumprojekts „Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likums”. Tā anotācijā tika norādīts: lai nodrošinātu likumprojektā ietvertu ģerboņu kā valsts simbolu tiesisko aizsardzību, nepieciešams izdarīt grozījumus Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā (turpmāk – kodekss), kuru mērķis būtu nodrošināt pienācīgu aizsardzību attiecīgajiem ģerboņiem, tai skaitā paredzot atbildību par minētajā likumā ietvertu ģerboņu lietošanas noteikumu pārkāpšanu. Saeima minēto likumu pieņēma 2012.gada 22.maijā.

2012.gada 20.februārī, pamatojoties uz Satversmes 65.pantu, Saeimā izskatīšanai tika iesniegts likumprojekts „Grozījumi likumā „Par Latvijas valsts ģerboni””. 2012.gada 14.jūnijā Saeima pieņēma būtiskus grozījumus likumā „Par Latvijas valsts ģerboni”, un tie stājās spēkā 2012.gada 1.septembrī. Pieņemtie grozījumi vērsti uz valsts ģerboņa lietošanas tiesiskā regulējuma sistēmisku sakārtošanu. Grozījumu rezultātā valsts ģerboņa lietošanas noteikumi kļuvuši detalizētāki un precīzāki un īpaši akcentēts pienākums ar cieņu izturēties pret valsts ģerboni. Grozījumu ietvaros precizēti arī nosacījumi, ar kādiem privātpersonas var lietot valsts ģerboni, proti, privātpersonām ir tiesības lietot valsts ģerboni vai atribūtiku ar to, ja vien lietošana nemaldina citas personas par lietotāja juridisko statusu un tiek garantēta pienācīga cieņa pret valsts ģerboni.

1.2. Ņemot vērā šīs anotācijas 1.1.punktā minētās normatīvā regulējuma izmaiņas un izvērtējot pašlaik spēkā esošo kodeksā ietvertu administratīvās atbildības regulējumu valsts heraldisko simbolu jomā, secināms, ka aktuālajai situācijai neatbilst nedz pats regulējums, nedz pārkāpumu gadījumos piemērojamo sodu apmēri. Necieņas izrādīšana valsts ģerbonim un to veidojošajiem Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņiem vai šo ģerboņu neatbilstoša lietošana noniecina vērtības, kas ir Latvijas valsts pamatā. Valsts heraldikas komisija nereti konstatējusi, ka ne tikai privātpersonas, bet tieši valsts institūcijas (arī ministrijas) valsts ģerboni lieto neatbilstoši likumā noteiktajam, piemēram, attiecībā uz valsts ģerboņa veidu un attēlojumu. Tādēļ soda apmēram jāatbilst aktuālajai situācijai un jābūt efektīvam, jo viens no soda mērķiem ir nodrošināt, lai persona atturētos no pārkāpuma izdarīšanas. Pašlaik kodeksa 201.⁴⁴ un

204.¹⁵ pantā noteiktie par attiecīgajiem pārkāpumiem piemērojamo sodu apmēri neatbilst aktuālajai situācijai un nav uzskatāmi par tādiem, kas atturētu personas izdarīt attiecīgus pārkāpumus, it īpaši pārkāpumus saimnieciskās darbības ietvaros (valsts ģerboņa izmantošana suvenīros).

Neadekvāti mazie sodu apmēri (piemēram, suvenīru gadījumā, 20 latu sods par neapstiprinātas atribūtikas ar valsts ģerboni lietošanu) neveicina faktisku pārkāpumu fiksēšanu, kā arī nemudina privātpersonas par attiecīgajiem pārkāpumiem informēt kompetentās institūcijas. Tas atspoguļojas arī statistikā, kas pieejama sodu reģistrā un attiecas uz kodeksa 201.⁴⁴ un 204.¹⁵ panta piemērošanu. Statistika par kodeksa 201.⁴⁴ panta pārkāpumiem liecina, ka soda apmērs neattur no soda izdarīšanas, jo par šī panta pārkāpumiem 2011.gadā sastādīti 15 protokoli, bet sods piemērots 12 gadījumos. Savukārt statistika par kodeksa 204.¹⁵ pantu liecina, ka soda mazais apmērs neveicina uzmanības pievēršanu attiecīgajam jautājumam, jo 2011.gadā sagatavots tikai viens protokols un piemērots naudas sods.

1.3. Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likuma 1.pantā noteikts, ka Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņi ir valsts simboli. Līdz ar to likumprojekts paredz noteikt atbildību par necieņas izrādīšanu minētajiem ģerboņiem, kas iekļauti valsts simbolu kopumā. Likumprojekts paredz palielināt naudas sodu par necieņas izrādīšanu valsts simboliem, turpmāk nosakot maksimālo soda apmēru – piecsimt latu.

1.4. Tā kā normatīvajā regulējumā ir reglamentēti valsts ģerboņa un Vidzemes, Latgales, Kurzemes, Zemgales ģerboņu lietošanas noteikumi, nepieciešams paredzēt arī atbildību par šo noteikumu pārkāpšanu, jo noteikumi bez sankcijām nav efektīvi. Praksē novērots, ka privātpersonu, kā arī valsts un pašvaldību iestāžu un to darbinieku izpratne par valsts simbolu lietošanu un tās nosacījumiem variējas ļoti plašā amplitūdā – bieži vien valsts ģerbonis tiek dažādos nolūkos lietots neatbilstošā izpildījumā vai attēlojumā vai arī, tieši pretēji, netiek lietots tad, kad tas noteikti jālieto.

Konstatēta arī tāda neviennozīmīgi vērtējama un ļoti diskutabla no tiesiskā regulējuma izdošanas tiesību viedokļa (nav deleģējuma) pašvaldību prakse, ka tās savos saistošajos noteikumos paredz atbildību par reģistrēta pašvaldības ģerboņa lietošanas noteikumu pārkāpšanu. Lai šāda prakse netiktu turpināta un tomēr būtu paredzēta iespēja saukt pie atbildības personas, kas pārkāpj pašvaldības izvirzītos noteikumus par tās ģerboņa lietošanu, likumprojekts piedāvā noteikt administratīvo atbildību kodeksā. Pašlaik pašvaldību saistošajos noteikumos konstatējamas dažādas variācijas par pašvaldību ģerboņu lietošanas noteikumiem, iespējamiem to

pārkāpšanas veidiem, kā arī par tiem piemērojamo sodu apmēriem – atsevišķos gadījumos maksimālais sods sasniedz pat tūkstoš latu, tātad ir vairākas reizes lielāks nekā kodeksā paredzētais sods par necieņu pret valsts ģerboni. Tajā pašā laikā citas pašvaldības uzskata, ka likums tām neļauj noteikt šādus sodus.

Ņemot vērā iepriekšminēto, likumprojekts paredz pēc vienotiem principiem noteikt atbildību par valsts ģerboņa, Vidzemes, Latgales, Kurzemes vai Zemgales ģerboņa vai ģerboņu reģistrā reģistrēta pašvaldības ģerboņa lietošanas noteikumu pārkāpšanu un attiecīgas sankcijas, proti, fiziskajai personai – līdz simt latiem, bet juridiskajai personai vai valsts vai pašvaldības iestādes vadītājam – līdz divsimt latiem.

1.5. Pašlaik spēkā esošais regulējums paredz atbildību par Ģerboņu likumā paredzētajā kārtībā neapstiprinātas atribūtikas ar valsts ģerboni lietošanu, neņemot vērā to, vai attiecīgā atribūtika izgatavota pašrocīgi vaļasprieka, rokdarbu mācību kursa, kādas sporta komandas aktīvas atbalstīšanas ietvaros vai arī saimnieciskās darbības ietvaros ar mērķi gūt peļņu. Valsts heraldikas komisija pēc praktiskās pieredzes secinājusi, ka visbiežāk jautājums par nepieciešamību izvērtēt valsts ģerboni ietverošu atribūtiķu tiek izvirzīts gadījumos, kad personas šādu atribūtiķu izgatavo saimnieciskās darbības ietvaros (piemēram, dažādi suvenīri, piemiņas medaļas, apģērbi u.tml.). Šādas atribūtiķas izgatavošanas, izplatīšanas vai lietošanas kontroles mērķis būtu nodrošināt, lai ienākumu gūšanas nolūkā netiktu izgatavota, izplatīta vai lietota tāda valsts ģerboni ietveroša atribūtiķa, kas – ja vien tiktu īstenota Ģerboņu likumā noteiktā atribūtiķas izvērtēšanas procedūra – netiktu apstiprināta, jo konkrētais tehniskais risinājums vai attēlojums neatbilst likumā noteiktajam vai arī ir tik nekvalitatīvs, ka nav savienojams ar valsts simbola – valsts ģerboņa – statusu. Ņemot vērā iepriekšminēto, likumprojekts paredz turpmāk noteikt atbildību tikai par neregistrētas atribūtiķas ar valsts ģerboni izgatavošanu, izplatīšanu vai lietošanu saimnieciskās darbības ietvaros un attiecīgā soda apmēru: fiziskajai personai – līdz simt latiem, bet juridiskajai personai – līdz divsimt latiem.

1.6. Likuma „Par Latvijas valsts ģerboni” 10.pantā un Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likuma 8.pantā noteikts, ka privātpersonām ir tiesības lietot attiecīgos ģerboņus, nemaldinot par to lietotāja juridisko statusu un garantējot pienācīgu cieņu pret tiem. Pašlaik kodeksā nav noteikta atbildība par šo noteikumu pārkāpšanu, lai gan tā dažādu motīvu dēļ ir iespējama. Maldinošas rīcības gadījumā persona, kura maldījusies attiecībā uz kādas citas personas statusu un attiecīgi tai piedēvējusī iespējamu valsts piešķirtu kompetenci, ir potenciāls negodīgs

rīcības upuris. Par valsts ģerboņa lietotāja statusu maldināti attiecīgās rīcības adresāti var pārprast lietotāja pilnvaras un atbildību. Šāda pati iespēja ir pilnīgi reāla arī saistībā ar pašvaldības ģerboni. Lai šādu iespēju novērstu, likumprojektā piedāvāts noteikt administratīvo atbildību par minēto maldinošo rīcību, jo likumu noteikumi bez atbilstošām sankcijām būtu deklaratīvi. Likumprojektā par attiecīgo pārkāpumu paredzēts naudas sods fiziskajai vai juridiskajai personai līdz divsimt latiem.

1.7. Likumprojekts paredz pārdalīt kompetenci starp pašvaldību administratīvajām komisijām un Valsts policiju, turpmāk nosakot, ka Valsts policija izskata tikai kodeksa 204.¹⁵ panta pirmajā daļā minētos pārkāpumus, kas saistīti ar ģerboņu reģistrā neregistrēta ģerboņa lietošanu, jo šī tiesību norma pamatā attiecas tikai uz pašvaldībām un motivē tās reģistrēt savus ģerboņus. Ņemot vērā to, ka līdz šim pašvaldību administratīvajām komisijām ir dotas tiesības izskatīt salīdzinoši smagākus pārkāpumus (necieņa pret valsts simboliem – kodeksa 201.⁴⁴ pants), secināms, ka tās būs pietiekami kompetentas, lai vērtētu arī mazākus pārkāpumus, kuri izpaužas kā neatbilstoša ģerboņu lietošana un kuri likumprojektā formulēti kodeksa 204.¹⁵ panta otrajā līdz piektajā daļā. Šāds risinājums būs atbilstošs un izsvērts arī sistēmiskās pieejas ziņā, jo pašvaldības administratīvajai komisijai būs tiesības izvērtēt un kvalificēt katru konkrēto pārkāpumu un par to piemērot likumā noteikto atbildību. Ja tiktu konstatēts, ka konkrēts pārkāpums ir kvalificējams nevis kā necieņa pret valsts ģerboni, bet gan kā salīdzinoši mazāks pārkāpums (piemēram, valsts ģerboņa lietošanas noteikumu pārkāpšana), tad šobrīd attiecīgo lietu nāktos pārsūtīt izvērtēšanai Valsts policijai. Šādam risinājumam nav racionāla pamatojuma. Likumprojektā piedāvātais kompetences pārdalījums samazinās Valsts policijas atbildības sfēru, tādējādi ļaujot tai lielāku savu resursu daļu veltīt citiem sabiedrībai būtiskiem tiesību aizsardzības pasākumiem, un ļaus pašvaldībām pašām uz vietas, labāk pārziņot konkrēto situāciju, piemērot administratīvos sodus.

Attiecībā uz personām, kuras ir tiesīgas sastādīt administratīvo pārkāpumu protokolus likumprojektā minētajos gadījumos, piemērojams kodeksa 247.pantā noteiktais, ka to veic personas, kurām šādas tiesības noteiktas kodeksā vai citos normatīvajos aktos. Pamatojoties uz minētā panta otro daļu, tiesīgas sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu ir arī pašvaldību pilnvarotas amatpersonas.

2. Kāda var būt likuma ietekme uz sabiedrības un tautsaimniecības attīstību?

Likumprojekta mērķis ir nodrošināt valsts simbolu – valsts ģerboņa, Vidzemes, Latgales, Kurzemes, Zemgales ģerboņu, kā arī reģistrētu pašvaldības ģerboņu tiesisko aizsardzību, precizējot minēto ģerboņu lietošanas noteikumus un paredzot atbildību par to pārkāpšanu. Tādējādi sabiedrībā tiks veicināta korekta un normatīvajiem aktiem atbilstoša ģerboņu lietošana un veidota izpratne par attiecīgo simbolu nozīmi. Nosakot atbilstoša apmēra sodus par pārkāpumiem ģerboņu jomā, personas tiks motivētas atturēties no attiecīgo pārkāpumu izdarīšanas, it īpaši tādas saimnieciskās darbības ietvaros, kas nereti ir saistīta ar valsts reprezentēšanu, piemēram, izgatavojot suvenīrus.

3. Kāda var būt likuma ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem?

Likumprojekta mērķis nav valsts vai pašvaldību budžetu ieņēmumu palielināšana, tomēr iespējams, ka konstatēto pārkāpumu skaits un naudas sodos iekasēto finanšu līdzekļu apmērs sakarā ar atsevišķu sodu palielināšanu pieaugs.

4. Kāda var būt likuma ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu?

Likumprojekts paredz attiecīgajos kodeksa pantos lietot tādus pašus terminus un juridisko konstrukciju kā likumā „Par Latvijas valsts ģerboni”, Vidzemes, Latgales, Kurzemes un Zemgales ģerboņu likumā un Ģerboņu likumā, iespējamus pārkāpumus norādot tādā pašā secībā kā minētajos likumos: necieņa pret ģerboni, maldināšana par juridisko statusu, lietošanas noteikumu pārkāpšana, neregistrētas atribūtikas ar valsts ģerboni lietošana, neregistrēta ģerboņa lietošana. Likumprojekts paredz adekvātu apmēru sodus par attiecīgo noteikumu neievērošanu. Likuma pieņemšanas rezultātā tiks atrisināts un sakārtots arī jautājums par līdzšinējo neviennozīmīgi vērtēto un diskutablu pašvaldību praksi, proti, savu reģistrēto ģerboņu aizsardzību saistošo noteikumu ietvaros.

5. Kādām Latvijas starptautiskajām saistībām atbilst likumprojekts?

Likumprojekts šo jomu neskar.

6. Kādas konsultācijas notikušas, sagatavojot likumprojektu?

Likumprojekta izstrādāšanas gaitā notikušas konsultācijas ar Valsts heraldikas komisiju, Iekšlietu ministriju, Tieslietu ministriju un Latvijas Pašvaldību savienību. Minēto institūciju priekšlikumi ņemti vērā, un tās atbalsta likumprojekta tālākvirzību.

7. Kā tiks nodrošināta likuma izpilde?

Sabiedrība tiks informēta ar laikraksta "Latvijas Vēstnesis" starpniecību. Likuma izpilde tiks nodrošināta likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Līdz šim Valsts heraldikas komisija sadarbībā ar Valsts prezidenta kanceleju veikusi daudzu iestāžu individuālu informēšanu tieši, ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību un sniedzot telefoniskas konsultācijas. Pēc grozījumu pieņemšanas tiks veikts skaidrošanas darbs, tai skaitā semināru veidā tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem.